

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ

УДК 340.69

Скрекля Л. І.,

lvskrekliia@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-0138-1234, Researcher ID: G-9097-2019

к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та процесу,

Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Федоров М. П.,

mykolafedorov76@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7783-9838, ResearcherID: G-1648-2019

к.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та процесу,

Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів

Рубцов В. В.,

volodiarubtsov@gmail.com

к.ю.н., адвокат

ЗАСТОСУВАННЯ ПОКАРАННЯ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВЧИНЕНІ ЕКСПЕРТАМИ

Анотація. У статті розглядаються питання застосування покарання за кримінальні правопорушення, вчинені експертами. Констатовано, що випадки притягнення до кримінальної відповідальності за порушення, допущені в ході експертної діяльності, зустрічаються рідко. Такий стан речей може свідчити про наступне: 1) відсутність порушень під час здійснення експертної діяльності; 2) до статистичної звітності потрапляють не всі кримінальні правопорушення вчинені експертами, а тільки частина з них, решта незареєстрована й становить, таким чином, латентну злочинність.

Відносно невелику кількість вироків у справах про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України можна пояснити також тим, що поза увагою правоохоронних органів залишаються факти надання експертами двох різних висновків, які суперечать один одному. В даному випадку не вживаються заходи для з'ясування обставин надання двох різних висновків та за наявності підстав, притягнення експерта до кримінальної відповідальності.

Оцінюючи особу винного суди вказують на вельми широкий спектр даних, які її характеризують. Серед обставин, які пом'якшують покарання суд зазвичай враховує такі: щире каяття та активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення. Що ж до обставин, які обтяжують покарання, то у вироків судів про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України їх не передбачено.

Кримінально-правові норми, які регламентують відповідальність за порушення, допущені в ході експертної діяльності, застосовуються вкрай рідко і не дозволяють забезпечити ефективну охорону відносин, які охороняють інтереси правосуддя, у частині забезпечення процесуального порядку отримання доказів у кримінальному провадженні. Такий стан речей може свідчити про те, що до статистичної звітності потрапляють не всі кримінальні правопорушення вчинені експертами, а тільки частина з них, решта незареєстрована й становить, таким чином, латентну злочинність.

Ключові слова: покарання, експерт, порушення, допущені в ході експертної діяльності, кримінальне правопорушення.

Skreklya L. I.,

*vsreklya@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-0138-1234, Researcher ID: G-9097-2019
Doctor of Law, Associate Professor at the Department of Criminal Law and Procedure,
Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

Fedorov M. P.,

*mykolafedorov76@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7783-9838, ResearcherID: G-1648-2019
PhD in Law, Associate Professor, Professor at the Department of Criminal Law and Procedure,
Lviv University of Trade and Economics, Lviv*

Rubtsov V. V.,

*volodiarubtsov@gmail.com
PhD in Law, Lawyer*

APPLICATION OF PENALTIES FOR CRIMINAL OFFENSES COMMITTED BY EXPERTS

Abstract. *The article deals with the issue of punishment for criminal offenses committed by experts. It has been established that cases of prosecution for violations committed in the course of expert activity are rare. Such a state of affairs may indicate the following: 1) absence of violations during expert activity; 2) not all criminal offenses committed by experts are included in the statistical reporting, but only a part of them, the rest are unregistered and thus constitute latent crime.*

Regarding the small number of verdicts in cases of the commission of a criminal offense provided for in Art. 384 of the Criminal Code of Ukraine can also be explained by the fact that the facts of experts providing two different conclusions that contradict each other remain outside the attention of law enforcement agencies. In this case, measures are not taken to clarify the circumstances of the provision of two different conclusions and, if there are grounds, to bring the expert to criminal liability.

When assessing the identity of the culprit, the courts point to a very wide range of data that characterizes it. Among the mitigating circumstances, the court usually considers the following: sincere remorse and active assistance in the detection of a criminal offense. As for the circumstances that aggravate the punishment, in the judgments of the courts on the commission of a criminal offense, provided for in Art. 384 of the Criminal Code of Ukraine does not provide for them.

Criminal law norms that regulate responsibility for violations committed in the course of expert activity are applied extremely rarely and do not allow to ensure effective protection of relations that protect the interests of justice, in terms of ensuring the procedural order of obtaining evidence in criminal proceedings. This state of affairs may indicate that not all criminal offenses committed by experts are included in the statistical reporting, but only a part of them, the rest are unregistered and thus constitute latent crime.

Key words: punishment, expert, violations committed during the expert activity, element of crime, criminal offence.

JEL Classification: K 14

DOI: 10.32782/2616-7611-2024-15-05

Постановка проблеми. Стрімке піднесення інтелектуального потенціалу людства, як наслідок його технічний прогрес веде до того, що судові та правоохоронні органи для встановлення об'єктивної істини все частіше звертаються за допомогою до експертів. Відповідно, експертизу для вирішення складних чи спірних питань призначають у тих випадках, коли прагнуть отримати незалежну, кваліфіковану оцінку, вагомість якої базується на використанні наукових знань та виважених аргументів. Доказове значення експертного висновку залежить від його істинності,

точності і вірогідності всіх оцінок і висновків експерта, який посідає визначне місце у повному, всебічному, об'єктивному встановленні всіх обставин справи.

Однак експерти залучаються не лише до вирішення судових справ (кримінальних, цивільних, господарських і адміністративних), але й до проведення аудиту фінансової та господарської діяльності, оцінки вартості майна, з'ясування питань щодо придатності об'єкта до експлуатації тощо. Таким чином, експертна діяльність не обмежується лише сферою правосуддя, а пронизує інші

сфери. Відповідно до цього, відрізняється і зміст повноважень експертів, їх юридично-правовий статус та сфера їх діяльності (сфера правосуддя та сфера професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг).

Висновок експерта, є результатом інтелектуальної роботи спеціаліста-людини, а тому правдивість та достовірність результату його роботи може як відповідати об'єктивній дійсності, так і ні. Зокрема, під час здійснення експертами своїх професійних функцій не виключені випадки зловживань, небажання повно та всебічно проводити дослідження та надавати відповідний висновок, що зумовлює необхідність кримінально-правової оцінки експертної діяльності. Про те, що діяння експерта є протиправним, можна говорити лише тоді, коли доведено порушення ним встановленої методики проведення певного виду експертизи чи вчиняються діяння, прямо заборонені КК України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній кримінально-правовій науці висвітлено окремі аспекти питань кримінальної відповідальності експертів. Зокрема, ця проблематика розглядалась у працях А. М. Бойка, О. І. Габра, С. Ф. Денисової, О. О. Дудорова, М. В. Колесника, Д. І. Крупки, А. В. Ландіної, Р. Л. Максимовича, Р. М. Мельника, С. С. Мірошніченка, В. О. Навроцького, В. І. Осадчого, В. Я. Тація, Є. В. Фесенка, М. І. Хавронюка, М. В. Шепітька, Ю. І. Шиндель та ін.

Досліджувана проблема рідко була самостійним об'єктом кримінально-правового дослідження. Щоправда, питання відповідальності експерта за завідомо неправдивий висновок розглядалися у дисертаційних роботах М. В. Шепітька, О. І. Габра, в якій автори розглядали експерта як одного із суб'єктів вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України. Також досліджуване питання розглядалося у системі кримінальних правопорушень проти правосуддя на дисертаційному рівні С.С. Мірошніченком. Однак, більшість наукових праць з аналізованої тематики базуються на використанні вузького підходу – лише з окремих аспектів цієї проблеми, а також без врахування сучасного праворозуміння окреслених проблем.

Постановка завдання. Основною метою цієї статті є вивчення питань застосування покарання за кримінальні правопорушення, вчинені експертами.

Виклад основного матеріалу дослідження. За повідомленням директорки Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз

Оксани Куманської-Нор загалом на рік проводиться близько 6000 судових експертиз [1]. Аналізуючи судову практику можна прийти до висновку, що при такій кількості проведених експертиз, рідко зустрічаються випадки притягнення до кримінальної відповідальності за порушення, допущені в ході експертної діяльності. Такий стан речей може свідчити про наступне: 1) відсутність порушень під час здійснення експертної діяльності; 2) до статистичної звітності потрапляють не всі кримінальні правопорушення вчинені експертами, а тільки частина з них, решта незареєстрована й становить, таким чином, латентну злочинність. Видається, найбільш небезпечний наслідок прорахунків законодавця, це вкрай рідке звернення до відповідних кримінально-правових норм на практиці, що фактично знівелювало і їх загальне превентивне значення.

Зокрема, нами проаналізовано матеріали судової практики різних регіонів України, які розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень, про кримінальні правопорушення, які вчиняються в ході експертної діяльності (всього 25 вироків судів щодо кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 «Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу» КК України). Натомість, не знайдено жодного вироку суду, про кримінальні правопорушення, вчинені експертами, відповідальність за які передбачена ст. 365-2, ч. 3, 4 ст. 368-4, ст. 385, ст. 387 КК України.

Окрім того, щодо кримінальної відповідальності судового експерта за відмову без поважних причин від виконання своїх обов'язків (ст. 385 КК України), то на практиці відповідна стаття не застосовується з наступних причин: по-перше, судовий експерт не є обов'язковим учасником судочинства, а тому може бути замінений іншим фахівцем, по-друге, відмова від виконання покладених на нього обов'язків (проведення судової експертизи), як справедливо зазначають у кримінально-правовій літературі, є неповагою до органу, який призначає судову експертизу, а не кримінальним правопорушенням проти правосуддя, і у зв'язку з цим, є, скоріш за все, адміністративним проступком, за який передбачаються штраф або відповідне попередження [2, с. 43]. Проаналізувавши слідчо-судову практику, практично жодного разу не було виявлено будь-якого посилення на вжиття необхідних заходів щодо притягнення судового експерта до відповідальності за відмову від надання ним висновку або інших покладених на нього обов'язків

(ст. 385. КК України). Як приклад, наведемо постанову Дніпровського районного суду м. Херсона. Органами досудового розслідування підсудний обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 212 та ч. 2 ст. 366 КК України. У судовому засіданні адвокат підсудного заявив клопотання про призначення повторної судово-бухгалтерської експертизи, оскільки досудовим розслідуванням декілька разів призначалась експертиза за їх клопотанням, однак вона не була проведена по невідомим причинам, в справі є лист про повернення постанови про призначення експертизи без виконання з Херсонського філіалу ОНДІСЕ. В наведеному прикладі засвідчено, що постанова слідчого про призначення експертизи була повернута без виконання з невідомих причин, однак судом упущено факт фактичної відмови від проведення експертизи та не вжито заходів для притягнення до кримінальної відповідальності експерта, якому було доручено проведення вказаної експертизи.

Однак, слід зазначити, що у судовій практиці, все ж таки, зустрічається випадок, коли органами досудового розслідування було порушено кримінальне провадження за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених статтями 384 та 385 КК України. Так, в ДНДЕКЦ МВС України надійшла постанова про призначення генотипоскопічної експертизи, у кримінальному провадженні по обвинуваченню у вчиненні умисного вбивства за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України. Для встановлення та співставлення ДНК-профілю потерпілої, обвинуваченого та досліджуваних об'єктів була призначена генотипоскопічна експертиза, для проведення якої направлені зразки нігтьових пластин обох рук потерпілої та обвинуваченого, витяжки з-під нігтьового вмісту цих пластин на марлі, а також ніж, вилучений під час додаткового огляду місця події, та змиви ножа на ниточках марлі.

В ході дослідження був отриманий ДНК профіль по 10 локусам, в тому числі й по локусу "Amelogenin", який відображає статеву приналежність досліджуваного об'єкту. Отримані результати свідчили про те, що ДНК профіль зразку крові потерпілої та ДНК профілі змивів з досліджуваного ножа були ідентичні між собою. При цьому по локусу «Amelogenin» отримано сумнівний результат, оскільки були виявлені чоловічі ознаки, а потерпіла особа була жінкою. Отримавши результати, які свідчили про походження ДНК профілю потерпілої від чоловіка, експерт повинен був знову встано-

вити ДНК профіль зі зразку крові потерпілої. У разі підтвердження отриманого результату, мав запросити від слідчого, додатковий біологічний матеріал потерпілої з подальшим встановленням його ДНК профілю.

Однак з метою не проведення додаткових експертних досліджень, а також для зменшення об'єму роботи експертом у висновку умисно було вказано, що ампліфікація ДНК проводилась лише по дев'яти локусам, тобто без локусу «Amelogenin». На підставі дослідження дійшов висновку, що генетичні ознаки слідів крові на ножі повністю співпадають між собою та з генетичними ознаками зразка крові потерпілої. Таким чином, експерт склав завідомо неправдивий висновок під час провадження досудового розслідування, поєднаний зі штучним створенням доказів обвинувачення та обвинуваченні у вчиненні особливо тяжкого злочину.

Окрім того, на думку органів досудового розслідування, експерт відмовився без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків, оскільки не надав всіх відповідей на поставлені слідчим запитання, і тим самим порушив вимоги ст. 3 Закону України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р., якою встановлено принципи об'єктивності та повноти експертного дослідження та ст. 12 вказаного закону, згідно якої судовий експерт зобов'язаний провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок.

На судовому засіданні експерт з цього приводу пояснив, що дослідження зрізів нігтів та витяжок з піднігтьового вмісту було недоцільним, оскільки раніше вказаний матеріал вже використовувався в ході проведення цитологічного дослідження, під час якого був оброблений спеціальними реактивами, в тому числі й оцтовою кислотою, і був непридатним для молекулярно-генетичного дослідження. Тому він повернув зрізи нігтів та витяжки з піднігтьовим вмістом ініціатору експертизи, при цьому у супровідному листі власноруч зробив про це відповідний запис [3].

Наведене спростовує твердження, зазначені в обвинуваченні, згідно яких експерт без поважних причин відмовився від виконання покладених на нього обов'язків та не відповів на всі питання, викладені у постанові про призначення експертизи. На підставі вищенаведеного, суд дійшов до висновку про необхідність виправдання підсудного за ч. 1 ст. 385 КК України у зв'язку з відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення.

Відносно невелику кількість вироків у справах про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України можна пояснити також тим, що поза увагою правоохоронних органів залишаються факти надання експертами двох різних висновків, які суперечать один одному. В даному випадку не вживаються заходи для з'ясування обставин надання двох різних висновків та за наявності підстав, притягнення експерта до кримінальної відповідальності. Зокрема, в судово-слідчій практиці зустрічаються випадки, що на досудовому розслідуванні судовий експерт дає один висновок, а при призначенні експертизи судом з приводу тих же об'єктів дослідження – інший висновок.

Однією з найбільш важливих та необхідних передумов ефективного превентивного впливу санкцій є суворе дотримання вимог ст. 65 КК України. Зокрема, вказується, що суд призначає покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини. Тобто мова йде про те, що в кожному конкретному випадку суд повинен орієнтуватися на той вид та розмір покарання, який передбачений відповідною санкцією КК України. Суд також повинен призначати покарання відповідно до положень Загальної частини КК України, враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. Отже, закон надає суддям можливість вибору для того, щоб обвинувальний вирок міг відповідати ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі винного.

Почнемо з того, що з проаналізованих вироків у переважній більшості випадків суди застосовують покарання, за надання завідомо неправдивого висновку експертом, визначені санкцією та в подальшому звільняють від кримінального покарання з випробуванням, що свідчить про той факт, що співвідношення між погрозою санкції і практикою призначення покарання залишається дуже складним. Загально-запобіжний ефект кримінального закону значно ослаблений через поширену практику застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням чи призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Як приклад, наведемо вирок Богунського районного суду м. Житомира експерта засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України. Так, працюючи на посаді старшого експерта сектору комплексного дослідження та оцінки транспортних засобів відділу інженерно-технічних та економічних досліджень науково-дослідного

експертно-криміналістичного центру, маючи спеціальне звання капітан поліції, являючись працівником правоохоронного органу, склав і надав завідомо неправдивий висновок експерта за наступних обставин. Постановою слідчого була призначена експертиза з комплексного дослідження транспортного засобу (автомобіля).

В постанові про призначення експертизи з комплексного дослідження транспортного засобу було зазначено, що кримінальне провадження порушено відносно особи за фактом незаконного заволодіння автомобілем марки «Mitsubishi L-200», який згідно обставин, встановлених у ході досудового розслідування, може містити ознаки зміни, знищення чи підроблення ідентифікаційного номеру кузова, шасі, двигуна та рами.

З метою прикриття кримінальної протиправної діяльності підозрюваних, які шахрайським шляхом заволоділи автомобілем, надав завідомо неправий висновок. У заключній частині висновку було зазначено наступне: 1) номер рами представленого на дослідження автомобіля «Mitsubishi L-200», нанесений в заводських умовах та на час дослідження не змінювався, номерна площа не вварювалася; 2) номер двигуна знищений у кустарних умовах, встановити початковий номер двигуна не представляється можливим; 3) нанесення ідентифікаційного номеру на кузові автомобіля не передбачено заводом-виробником.

При цьому, за результатами дослідження вказаного автомобіля, експерту було достовірно відомо, що представлений на дослідження автомобіль, укомплектований рамою та кузовом від двох різних автомобілів, тобто, що вузли та агрегати даного транспортного засобу не відповідають заводським. Таким чином експерт склав завідомо неправдивий висновок, тобто штучно створив докази захисту чотирьох підозрюваних, які обвинувачувались у вчиненні особливо тяжкого злочину [4].

При визначенні виду та міри покарання підсудному суд врахував, що обставини, які пом'якшують або обтяжують його покарання по справі не встановлено. Суд також врахував, що експерт вину свою не визнав, раніше не судимий та не притягувався до кримінальної відповідальності, характеризується за місцем проживання та роботи позитивно, має на утриманні 2-х неповнолітніх дітей. За наявності вищевказаних обставин суд прийняв рішення призначити покарання у виді обмеження волі. Однак у відповідності до ст. 75 КК України суд прийшов до переконання, що підсудного необхідно звільнити від відбування покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк три роки.

Узагальнення досліджених кримінальних проваджень дозволяє зробити висновок, що як того вимагає кримінальний закон, обираючи винному вид та міру покарання за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України, суди враховують особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Оцінюючи особу винного суди вказують на вельми широкий спектр даних, які її характеризують. Серед обставин, які пом'якшують покарання суд зазвичай враховує такі: щире каяття та активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення. Що ж до обставин, які обтяжують покарання, то у вироків судів про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України їх не передбачено. Як приклад, слід навести вирок Кіровського районного суду м. Дніпропетровськ від 29 жовтня 2019 р. 08 жовтня 2014 року на території автосалону, експерт, в цілях якомога більшого неправомірного зменшення вартості оцінюваного автомобіля, по-перше, завідомо неправильно застосував у межах порівняльного підходу метод, заснований на аналізі цін аналогічних, а не ідентичних КТЗ; по-друге, завідомо неправильно застосував нормативний пробіг за весь період експлуатації оцінюваного автомобіля замість фактичного пробігу; по-третє, завідомо неправильно застосував найменший коефіцієнт ринку регіону замість найбільшого, і, по-четверте, придумав та врахував при визначенні ринкової вартості оцінюваного автомобіля несправність складової частини під назвою «блок комфорту», хоча достовірно знав, що такої складової частини у відповідному автомобілі не існує, а тому вона не має каталожного номеру і не передбачена жодним автомобільним каталогом.

Таким чином, в результаті завідомо для нього неправильного вибору коефіцієнта ринку регіону експерт навмисно та незаконно зменшив ринкову вартість оцінюваного автомобіля на 10447,64 грн., чим спричинив потерпілому матеріальну шкоду на вказану суму [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Отож, кримінально-правові норми, які регламентують відповідальність за порушення, допущені в ході експертної діяльності, застосовуються вкрай рідко і не дозволяють забезпечити ефективну охорону відносин, які охороняють інтереси правосуддя, у частині забезпечення процесуального порядку отримання доказів у кримінальному провадженні. Такий стан речей може свідчити про те, що до статис-

тичної звітності потрапляють не всі кримінальні правопорушення вчинені експертами, а тільки частина з них, решта незареєстрована й становить, таким чином, латентну злочинність. Своєю чергою високий рівень латентності відповідної групи кримінальних правопорушень неминуче викликає їх примноження через нівелювання принципу невідворотності відповідальності. А тому необхідність подальших наукових розробок з питань застосування покарання за кримінальні правопорушення, вчинені експертами, сумнівів не викликає.

ЛІТЕРАТУРА:

1. «Права на помилку експерт фактично не має». Суспільство. ZAXID.NET LIVE, 21:30, 8 жовтня 2021. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/https://zaxid.net/statti_tag50974/
2. Сегай М.Я., Форіс Ю.Б. Науково-практичний коментар до Закону України «Про судову експертизу». *Експертизи у судовій практиці* : наук.-практ. посібник / КНДІСЕ, Акад. адвокатури; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. – 2-вид., перероб. і доп. К. : Юрінком Інтер, 2010. 400 с.
3. Вирок Києво-Святошинського районного суду Київської області від 28 листопада 2013 р. Справа № 1-477/12. URL: reyestr.court.gov.ua.
4. Вирок Богунського районного суду м. Житомира від 6 листопада 2013 р. Справа №№1-90/12: URL: reyestr.court.gov.ua.
5. Вирок Кіровського районного суду м. Дніпропетровськ від 29 жовтня 2019 р. Справа № 203/2253/17. URL: reyestr.court.gov.ua.

REFERENCES:

1. «Prava na pomylku ekspert faktychno ne maye». Suspil'stvo. ZAXID.NET LIVE, 21:30, 8 zhovtnya 2021. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974/https://zaxid.net/statti_tag50974/
2. Sehay M.YA., Foris YU.B. Naukovo-praktychnyy komentar do Zakonu Ukrayiny «Pro sudovu ekspertyzu». *Ekspertyzy u sudoviy praktytysi* : nauk.-prakt. posibnyk / KNDISE, Akad. advokatury; za zah. red. V.H. Honcharenka. – 2-vyd., pererob. i dop. K. : Yurinkom Inter, 2010. 400 s.
3. Vyrok Kyuevo-Svyatoshyns'koho rayonnoho sudu Kyuivs'koyi oblasti vid 28 lystopada 2013 r. Sprava № 1-477/12. URL: reyestr.court.gov.ua.
4. Vyrok Bohuns'koho rayonnoho sudu m. Zhytomyra vid 6 lystopada 2013 r. Sprava №№1-90/12.: URL: reyestr.court.gov.ua.
5. Vyrok Kirovs'koho rayonnoho sudu m. Dnipropetrovs'k vid 29 zhovtnya 2019 r. Sprava № 203/2253/17. URL: reyestr.court.gov.ua.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2024